

helyteremtő vállalkozóknak, vállalkozásoknak, pályakezdő vagy tapasztalt szoftverfejlesztőknek, vagy a megújuló könyvtári funkciókat támogató vállalkozásoknak, tartalom szolgáltatóknak és magánkezdő-ményezéseknak.

A megye új kulturális színtere lesz az Ibsen Palota is, amely a norvég kormány által finanszírozott Norvég Alapból és a megyei önkormányzat saját forrásából épülhet meg. A palota Békéscsabán, a Jókai Színház melletti épületben kerül kialakításra, mely egykor közgazdasági szakközépiskolaként működött. Az intézmény magában foglalja a színház, bábszínház szolgáltatásait, képzéseit, a művészeti rendezvényeket, közművelődési szolgáltatásokat és Civil Szolgáltató Központként is működik majd. Az új létesítmény elősegítheti a megye értékeinek közvetítését a széles nagyközönség felé a megye minden részén.

• *Mi az, amire a legbüszkébb?*

Büszke vagyok a világ legnagyobb Munkácsy-gyűjteményével rendelkező múzeumunkra, mely megkapta az év múzeuma díjat. Büszke vagyok arra a kulturális gazdagságra, ami itt rejtőzik, hiszen Békés megyéhez számos ismert személy kötődik. Gyulán született Erkel Ferenc, a Himnusz zeneszerzője és a magyar opera megteremtője. Bartók Béla ezen a vidéken is gyűjtötte a dalokat. Erről a tájról indult a világhírnév felé Munkácsy Mihály. Minden Békés megyei büszke a polihisztor Tessedik Sámuelre, Haan Lajos helytörténészre, a festő Haan Antalra és még sorolhatnám a neveket.

Büszke vagyok a gyógyfürdőinkre, a Körösök völgyének gyönyörű tájaira és a szakácsolimpikonjainkra, akik az erfurti szakácsolimpián arany, ezüst és bronz érmet szereztek.

Békés megye az otthonunk, az a hely ahol élünk és ahová szívesen várunk minden ide érkező látogatót, akik kíváncsiak megyénk értékeire.

• *Köszönjük szépen a beszélgetést!*

Érzem, hogy jó irányba megyünk

Babák Mihállyal, Szarvas város polgármesterével
beszélget *Kutas Ferenc*

Babák Mihály a város szülötte, itt töltötte gyermekéveit. Bár középiskolás korától más települések iskoláiban tanult, pályájának nagyobb része is e városhoz köti. 1998-tól Szarvas polgármestere; azóta tartozik érte fokozott felelősséggel, osztozik gondjában és örömeiben. A Polgármesteri Hivatal „kistanácskozájában” ülünk le beszélgetni, mert a polgármesteri iroda minden „szabad” helyét könyvek, elolvasandó, elintézendő iratok foglalják el. A polgármester idejének nagyobb részét a parlamenti padosorokban és az irodájában tölti.

• *Polgármesterré választásáig melyek voltak életútjának legfontosabb állomásai?*

Szüleim kétkézi dolgozók voltak egész életükben. Édesapám a Ruházati KTSZ alapító tagjai közé tartozik, ma már csak ő él közülük. Édesanyámmal együtt onnan mentek nyugdíjba. Igaz, ez ma már nem érdem, de én büszke vagyok rájuk. Az általános iskolát Szarvason végeztem el, de szüleim szorgalmazták, hogy mihamarabb legyen szakma a kezemben. Érdekelt az építészet, így kerültem Szegedre a „Vedresbe”. Nagyszerű iskola, remek tanáraink voltak. Egyszerre kaptam érettségit is meg szakmát is. Illetve: nem kaptam, keményen megdolgoztam érte. Sokat jelentett számomra a város: a kultúrája, a szellemisége. Érettségi után Kecskeméten helyezkedtem el egy tervezőirodában. Itt, majd a katonaságnál szereztem először vezetési tapasztalatokat. A katonaság után Szarvasra hívtak dolgozni. 1966-tól voltam a szakmában, évtizedekig a városüzemeltetésnél, egészen 1998-ig. Megismertem, hogyan kell üzemeltetni egy várost, tanulmányoztam a nyugati városüzemeltetési módszereket. Több ciklusban voltam tanácsstag, a rendszerváltás után pedig önkormányzati képviselő lettem. Amikor polgármesterré választottak, sokirányú ismeretekkel, „előtanulmányokkal” vágthattam bele a munkába.

• *Értékekben gazdag múltú kisváros Szarvas. Elég, ha csak a természeti értékeit tekintjük.*

Okos emberek voltak, akik évszázadokkal ezelőtt telepedtek erre a gyönyörű helyre. Jó termőföldre találtak. Igaz, a Körös időnként „megöntözte”, de az árvizek nem pusztították el a magasabb fekvésű helyekre települt házakat, a termőföldet viszont felfrissítette. Okos emberek voltak azok is – elsősor-

ban *Harruckern János György* – aki a török pusztítás után, a terület birtokosaként, 1722-ben újra telepítette a lakatlanná vált területeket. De okos, előrelátó emberek voltak azok a tót és magyar őseink, akik a hívó szóra ide jöttek, és felélesztették az elpusztult falut, amely rohamos fejlődésnek indult. A Kőrösök szabályozása után a település legnagyobb értéke lett a Holt-Kőrös, amelynek gravitációs úton frissíthető vize egyesíti a folyó- és állóvizek értékeit, egyszerre szolgálja a gazdaságot, sportot, turisztikát, és hatalmas esztétikai élményt is nyújt a természetkedvelőknek. Olyan ligeteink vannak, amelyeket egyenként is örömmel birtokolnának nálunk kevésbé szerencsés városok.

• *Jól gazdálkodtak elődeink ezekkel az értékekkel.*

1722 óta minden évszázadnak megvoltak a kiemelkedő személyiségei, akik kezük nyomát rajta hagyták az egykori községen. A legnagyobb közülük *Tessedik Sámuel*, a polihistor lelkes, aki korát megelőzve, felvilágosult szellemben formálta az emberek gondolkodását. Mégis, vagy éppen ezért, mennyi ellenállással, rosszindulattal kellett megküzdenie! Gazdasági iskolája egyedülálló volt: a parasztyerekeket tanította gyakorlati ismeretekre. Növényeket honosított meg, s az általa építtetett Ótemplom és a gazdasági iskola épülete – most a nevét viselő múzeum – ma is áll. *Harruckern örökös*ei, az olasz eredetű *Bolza grófok* a XIX. században kastélyokat építettek, amelyek közül a legszebb nyugat felől fogadja a városba érkezőket. „Egyszerű” építőmesterek alkottak olyan épületeket, amelyek ma is meghatározzák a városképet. Több tucat malom örölte a környék kiváló minőségű gabonáját. Ezek közül a szárazmalom ipari műemlékként várja a látogatókat. *Bolza Pál* alkotta meg a XX. század elején az Európa-hírvé vált Arborétumot, amely talán a legtöbb turistát vonzza a városba. A XX. században vált Szarvas iskolavárossá. Jelentős szövetkezeti ipar jött létre a század második felében. Ezek egy része – sajnos – nem bírta a versenyt, de a Szírién Ruházati KTSZ és a Vasipari – igaz, más néven és más tulajdonviszonyok között – ma is fontos tényező. A század végén létrehozott Gallicoop baromfifeldolgozó és a Pioneer legnagyobb európai vetőmagtermelő üzemegysége ma a város meghatározó üze-me. Az utóbbi évek legnagyobb beruházása a Városi Fürdő rekonstrukciója.

• *A turisztika egyre jelentősebb a települések életében.*

Nálunk is. Említettem már a város két nagy vonzerejét, a Holt-Kőröst és az Arborétumot. Messze vidékekről járnak ide a horgászok, éppen ezért vigyázunk, hogy legyen is mire horgászni. Az utóbbi évtizedben – elsősorban a mederkotrás révén – jelentősen javult a vízminőség. A Kákafoki Horgász Egyesület rendszeresen rendez horgászversenyeket. Nagy népszerűségnek örvend a Kenumaraton, amelyet minden év augusztusának elején rendeznek. Mintegy 20 km-en körbevezetik a Kákafoki holtágat úgy, hogy közben átmenik hajójukat a Hármaskőröstre, és egy km-en át futnak is a hajóikkal. Az ország távoli részeiről is érkeznek versenyzők. Hasonlóan népszerű az augusztus 20-i úszóverseny, ugyancsak a holtágban. Az indulók kora ötévestől 80-ig terjed.

Az Arborétum minden évszakban nyújt meglepetést a látogatóknak. Egyre nyitottabb a kert, ma már kézműves foglalkozásokat, kamarazenekari hangversenyeket és képzőművészeti kiállításokat is rendeznek. De itt a székhelye a Kőrös-Maros Nemzeti Parknak, amely tanösvényeivel, mozaikos elrendezésével várja a természetkedvelőket. Kirándulásokat szerveznek a közeli, délvágyai tűzok-rezervátumba, a cserebökényi pusztába.

Néhány éve jött létre a Víziszinpad, amely a nyárra színvonalas rendezvényeket nyújt. Most nyertünk egy pályázatot, amelynek segítségével állandó helye lesz. Van saját színházunk, a Cervinus Teátrum, amely vendégművészekkel oldja meg az önálló társulat hiányát, mert azért erre nincs anyagi forrásunk. Vonzó rendezvénné nőtte ki magát a Szilvanap, és hagyományos ünnepeinkre is szórakoztató programokat rendezünk.

Örvendetesen fejlődik a lovas turizmus. Fogathajtó versenyeket szervezünk, amelyen helyi fogathajtók is indulnak, s lehetőség van a lovagoltatásra is. Rendezvényeink egy része átnyúlik a határokon. Népzenei fesztiváljaink, középiszoklás labdarúgók tornái a Kárpát-medencére terjednek ki, testvérvárosi kapcsolataink ezeken is túlnyúlnak.

Emlékműveket állítottunk történelmünk szomorú és dicső eseményeinek, ezeknél az emlékművek-nél emlékezünk is ezekre az eseményekre. Közülük egészen sajátos az a stilizált szélmalom, amelyet az 1930-as években emeltek. Egy középiszoklasi tanár határozta meg még az 1900-as évek elején a történelmi Magyarország közepét; ezen a helyen épült az emlékmű, amelynél néhány éve emlékezünk a tragikus emlékü trianoni békére. A Holt-Kőrös gátján kialakított Történelmi Emlékút stációi mentén vezet hozzá egy sétaút, amely emlékműveivel, -oszlopaival a magyar történelem legjelentősebb állomásaira emlékeztet.

Tudunk ma már olyan szálláslehetőségeket biztosítani, amely a különböző anyagi helyzetű embereknek is megfelel: az ún. falusi (tanyasi) turizmustól a luxus szállásig. Az utóbbi időben fellendülőben van a konferenciaturizmus. Ügyelünk arra, hogy aki ide érkezik, rendezett városkép fogadja. Bizton állíthatom, hogy parkjaink a legszebbek közé tartoznak: tavasztól őszig mindegyik csupa virág.

Nagyon sok időnek kell eltelni, amíg beivódik a közvéleménybe egy település jó híre. Elődeink ennek érdekében megtették a magukét, nekünk meg kell őriznünk, amit ránk hagytak, és hozzá kell tennünk a magunkét.

• *Szép a város. Aki meglátogatja, vagy átutazik rajta, azt állítja, sokat fejlődött. Lehet, hogy mi észre sem vesszük.*

Nagyon jó, ha tetszik a város az ide érkezőknek vagy átutazóknak, de az a fontos, hogy a szarvasiaknak is tetszen. Aki máshonnan jön, annak minden új, de mi, ha megnő egy fa, kivirágzik egy park, felépül egy kulturális intézmény, hamar túlvagyunk rajta. Megszokjuk, hogy van, és nem tartjuk értéknek, amit elértünk. De ez valószínűleg másutt is így van.

• *„Minden nagyon szép, mindennel meg van elégedve”?*

Sajnos nem. Nálunk is ugyanazok a feszítő gondok, mint a legtöbb településen: szűkös a költségvetés, nem jut fejlesztésekre elegendő pénz, ezért pályázunk mindenre, amire csak lehet. Azt szoktam mondani: nekünk minden kell. Csökken a népesség, kedvezőtlen az életkori arányok eltolódása, kevesebb munkahelyet tudunk teremteni, mint szeretnénk. Vannak sajátos gondjaink is. Késik a 44-es út elkerülő szakaszának építése, pedig már akkor is késő volna, ha holnap átadnák. Kamionrengeteg dűbörög át a városon, amely nem csak a Szabadság út lakóinak életét keseríti meg, hanem tönkreteszi az útburkolatot, az épületeket, a növényzetet. Vesztélyben van a felsőoktatás. És még sok minden más gond is van, de igyekszünk javítani. Az emberek nagy része azt gondolja, hogy a polgármesternek mindenhez van hatalma, ereje, pénze, és mindenben tud változtatni. Hát ez koránt sincs így. Sajnos.

2013-ig van lehetőségünk arra, hogy kapjunk uniós pénzeket. Ha addig nem sikerül a gazdaságunkat rendbe tenni, szegény kis ország maradunk, amelyet fellök minden kis szélmozgás. Ez kihat városunk helyzetére is. Szeretném hinni a város lakóiról, hogy értik a dolgainkat. Érzem egy-egy kézfogásból, egy-egy pillantásból, hogy jó irányba megyünk.

Kutas Ferenc

A szarvasi Szarvas-szobor

A város az Anonymus emlegette Szarvas-halom köré települt, innen kapta nevét. A város jelképévé vált bronz szobrot, Maróthy Géza alkotását 1910-ben, vagy 1911-ben állíttatta gróf Bolza Pál Kőrös-parti kastélyának kertjében. Dénes Mátyásnak, a gróf belső inasának emlékei szerint Bolza Pál egyetlen éjszaka állíttatta a szobrot, hogy feleségét névnapján meglepje vele.

Az 1950-es években az akkori község háza (Mitrovszky-kastély) elé helyezték, később városrendészeti okokból került mai helyére, a város központjába. Rendszerváltáskor felvetődött, hogy visszavizik az eredeti helyére, de a gróf lánya, Bolza Mariette úgy nyilatkozott, hogy a szobor méltó helyen áll.

A szobor talapzatának négy oldalára Dénes Mátyás emléke szerint eredetileg a következő szöveget vésték: „*Városunk neve – Kertem díszé – Házam kincse – A határban élő szarvas nincsen*”. Nemrég egy képeslapgyűjtő kinyitotta a szobor eredeti talapzatának feliratát, s azon valóban olvasható: „*Városunk neve*”.

Maróthy Géza Szarvas-szobra mára a város jelképévé vált. Szilveszter éjszakáján ide zárandokolnak a fiatalok.

Kutas Ferenc

